

TÜRKİYE'DE YAPILAN TÜRK HALK DANSLARI GÖSTERİ VE YARIŞMALARINDAKİ ÖNCÜ UYGULAMALAR

C.Orhan ÇETİNKALP

* Ege Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı

ÖZET

Türk Halk Dansları, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulus Devlet yapılanmasında etken olan araçlardan biri olmuştur. Türk Halk Dansları, mahalli ekiplerin ardından Üniversite gençliğinin "dernek" organizasyonu altında toplandığı, yarışmalar organizasyonu ile tüm eğitim kurumlarına ve ilgili kuruluşlara yayılan bir olgu olmuştur. Bu süreçlerdeki çalışmalarda mahalli ekiplerin ardından kente taşınan Halkbilim ürünü çeşitli etkenlere maruz kalmış kimi zaman olumlu kimi zaman ise olumsuz sonuçlara varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Ulus, Halk Dansları, Dernek, Yarışmalar, Sahneleme

PRIMER PRACTICES IN TURKISH FOLK DANCE SHOWS AND CONTEST IN TURKEY

ABSTRACT

Turkish folk dancing was an important factor in the formation of Turkish nation state. Subsequent to local folk dancing groups, Turkish folk dancing is a phenomenon which spread all educational institutions and related organizations via contests to which college students organized under associations participated. In these course of time, folk dances which were brought to cities from rural areas, had been exposed to many positive or negative influences.

Key Words: Republic, Nation, Folk Dancing, Association, Contests, Staging

Modern Türkiye'nin kuruluşunu takip eden Devrimler, bilimden sanata, sanattan sosyal yaşama değin Türkiye coğrafyası üzerinde yaşayanları Cumhuriyet çatısı altında birleştirmenin birer aracı ve ortak eylem sonrası, ortak hedefte başarıya ulaşmanın göstergesi olmuştur.

Genç Türkiye cumhuriyetinin temelleri atılırken halk tarafından anlaşılmamış olan "Cumhuriyet sözcüğü, monarşi olmayan tüm rejimleri kapsayacak tarzda kullanılmıştır ve bu da karışıklığa yol açmış ve cumhuriyetçi fikrin gerçek anlamını örtmüştür. Cumhuriyetçi fikir laiklik ilkesini kabul etmiş, monarşik rejimle ilişkisini kesmiş ve demokrasiye doğru kesin bir adım atmış olan bir topluma göndermektedir.

Laiklik, sadece dinlerin türünlüğü, kültürel ve felsefi çoğulculuk için, formel bir barışçı birlikte varoluş çerçevesi belirtmekten ibaret değildir. Kuşkusuz laik toplum, bireyler arasındaki farklılıklara maksimum oranda izin veren bir toplumdur. Bu tür bir laik ve demokratik toplum narindir. Eğer toplumu temellendiren şey din veya kral figürü değilse, toplumun birliğini, bütünlüğünü mümkün kılan şey nedir? Cevap şudur:

Cumhuriyet fikri. Cumhuriyet, sadece, sosyal düzenin temellendirici değerleri anlamına gelmez, ayrıca insan haklarının evrensel değerleri cumhuriyet fikrinin ayrılmaz bir parçası olsa da cumhuriyet bu değerlere de indirgenemez. Değerlerin yanı sıra cumhuriyet somut bir toplumun özdeşleştiği bir tarihle tanımlanır. Cumhuriyet kolektif bellektir, ama bu onun geçmişiyile özdeşleştiği anlamına gelmez. Daha doğru bir deyişle, kolektif bir ilişki içersinde ortak bir geçmişle özdeşleşir.

Cumhuriyet, demek ki, sosyal bütünselliği tanımlar. Kolektif tarihsel bir özne olan toplumdaki ayrılamaz; ve bu anlamda modern ulusla çakışır; burada söz konusu olan ulus, ortak etniye değil, ortak bir coğrafyaya ve birlikte yaşama kararına dayanır. Cumhuriyet ve ulus, sosyal gerçekliklerdir ve bunların olmaması halinde modern devletin içi boşalır; demokrasi ve hukuk devleti ise devletin özgürlüğe karşı bir konuma girmesini engellerler.

Hakikî cumhuriyet, demokratiktir. Fakat demokrasi kavramı, bir toplumun, politik kurumlar ve iktidar sorununu çözme tarzını tanımlar. Demokrasinin olabilmesi için, önce bir toplumun ve hatta ulusal Devletin olması gerekir. Cumhuriyet fikri toplumun bir bütünsellik olarak temsilini ilgilendirir.”¹

Atatürk, savaştan çıkmış olan yorgun Türkiye'nin cumhuriyet kavramına ve yönetimine alışması için; yapılan devrimler kadar, halkın cumhuriyet etrafında birleşmesi ve fikir birliği etmesine de bağlı olduğunu bilmektedir. Birbirinden kopuk, çeşitli etnik kökenlere ait olan Türk halkını çeşitli değerler çerçevesinde birleştirmek önemli olmuştur. Bu nedenle cumhuriyetin altında yatan “yurt sevgisi” ve “ortak kimlik” kavramlarında halk tarafından algılanması gerekmektedir.

“Cumhuriyet kavramının, bir yandan “yurt sevgisi” ve öte yandan da “ortak kimlik” öğelerinden soyutlanamayacağı açıktır. Bu konu ise, “ulusal kültür” ile “alt kültürler” arasındaki ilişkiyi gündeme getirir.

Ortak kimliğin adı “ulusal kimlik”tir. Ama cumhuriyetteki ulusal kimlik, etnik kimlikleri de içeren alt kimliklerin yadsınması anlamını taşımaz. Hatta ulusal kimliğin, mutlaka alt kimliklerden daha önemli olduğu anlamını da taşımaz. Sadece ulusal kimliğin, cumhuriyetin vazgeçilmez ögesi olan “ortak kimliği” oluşturması açısından – yani en yaygın kimlik olması açısından- önem taşıdığı anlamını taşır. Başka bir deyişle, cumhuriyet, farklılıklara karşı değildir. Ama ortak kimliğin ve yurt bütünlüğünün yadsınmasına karşıdır. Zaten ortak kimliğin kendisi de, farklılıkların – yani alt kimliklerin – yadsınması değildir; sadece onların bir sentezidir.”²

¹ Nuri Bilgin, *Demokrasi, Kimlik ve Yurttaşlık Bağlamında Cumhuriyet*, Guy COQ, Ege Üniversitesi Basımevi, 1999, s.43-45

² Nuri Bilgin, *Cumhuriyet, Demokrasi ve Kimlik*, Ahmet Taner Kışlalının bir konuşma metnidir. Ege Üniversitesi Basımevi, 1999, s.115

Bu sentezi oluşturabilmenin bir yoluda halkın kendi kültürü içerisinde varolan değerleri yurt genelinde ortaya çıkartmak ve uygulamak olmuştur. Bu düşünce ile "ulus devlet" yaratma çabaları içerisinde "halk kültürü" çalışmaları da varolmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu büyük önder Atatürk Türk kültürüne bütünüyle büyük önem vermiştir. "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültür'dür" sözü bu konudaki düşüncelerinin özeti denilebilir.³

Bu yaklaşımla Atatürk, her fırsatta tüm ülkede kültür ve araştırma çalışmalarını desteklemiştir.

Cumhuriyet döneminde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak 12 Aralık 1924 tarihinde kurulan⁴ Türkiye Enstitüsü'nün folklor alanındaki çalışmaları, İstanbul Belediye

Konservatuvarın halk müziği derlemeleri yanısıra halk danslarına ait derlemeleri de yapması, Türk Ocakları'nın ve "Ulus Devlet oluşturma" amacıyla kurulan Halk Evleri'ndeki halk dansları çalışmalarının geniş halk kitlelerine ulaşılmasında katkısı büyük olmuştur.

Bu çabalar doğrultusunda çeşitli kurum ve kuruluşlarca halk dansları çalışmaları yaygınlaşmaya başlamıştır.

"1940 yılında halk oyunlarının Türkiye'deki sergileniş biçiminde önemli bir değişim yaşandı. 19 Mayıs kutlamalarında Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencileri Sivas, Erzurum ve Çorum yörelerine ait halk oyunlarını geniş bir izleyici topluluğuna sundular."⁵ Bu gösteri ile daha küçük seyirci kitleleri ile buluşan halk dansları devlet büyüklerinin ve Ankara'luların önünde ilk ciddi görsel sınavlarından birini vermiştir.

Böylece halk dansları, kitleleri birleştirici, ortak alanlarda aynı duygu etrafında insanları bütünleyen özelliğiyle etkili olmaya başlamıştır. Bu özelliği dolayısıyla köyden kente göçün hızlandığı, kent ortamında köy hasretinin ve geleneklerinin yaşatılmaya çalışıldığı dönemlerde başlayan dayanışma yada mahalli dernekler faaliyetleri, "Komple Folklor Derneği" adları altında Üniversite gençlerini toplayan bir kurumsal çalışma olarak değiştiğinde Türkiye'de en ciddi yapılanmasını Türk Folklor Kurumu'nda göstermiştir. O döneme kadar özellikle Üniversite gençliğinin Türk Halk Dansları alanında çalışmasını hedef alan başka bir kurum olmaması nedeni ile "Yüksek Tahsil Gençliği Türk Folklor Enstitüsü Kurma Derneği" adı altında başlayan bu kurumun çalışması ilk olması nedeniyle önemlidir.

"Yüksek Tahsil Gençliği" ön adıyla hedef kitesini belirleyen dernek "1964 Aralık ayında, o güne dek çeşitli kuruluşlarda folklor ve özellikle halk oyunları yönünde çalışmış gençler, o kuruluşların ve çalışmaların yetersizliğini görüp, ülkülerinin ışığında Y.T.G. Türk Folklor Enstitüsü Kurma Derneği adı altında çalışmalarına başladılar.

³Şahin Ünal, 1900-1950 Yıllarında Türk Halk Oyunları Üzerine Yapılan Teorik ve Pratik Çalışmaların Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi, E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1995, s.38

⁴Şahin Ünal, a.g.e., s.45

⁵Mithat Atalay, "Cumhuriyet Kültürü", *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Ankara Üniversitesi, 2009, sayı 43, s.455

Gaye, Türk folkloru üzerinde araştırma, inceleme ve derleme yaparak, Eğitim Bakanlığı bünyesindeki, bilimsel araştırmaları yapacak olan Milli Folklor Enstitüsüne katkıda bulunmak ve halk oyunları icra gruplarını meydana getirmek sureti ile tanıtmak ve sevmektir. Bu amaçla bir ana tüzük ve ayrıntılı iç yönetmelikler hazırlanarak geniş bir örgütlenme temeli atıldı. Böylece Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu yanında Türk Folklor Kurumu da teşekkül ederek, Türk kültür üçgeni tamamlandı.

İdari kadroyu teşkil eden yönetim kurulu, müdürler, grup başkanlıkları faaliyetlerini kapsayan raporlarıyla Turizm – Tanıtma Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı'nın takdirini kazanarak, onların nezinde kurumun himayesini sağlamaya muvaffak oldular.

Türk Folklor Kurumu'nun Türk Folkloruna en büyük hizmeti, halk oyunlarına, otantik esas değişmemek kaydıyla "Avrupalı" sahne tekniğini ihtiva eden koreograf düzeni getirmesidir. Her sene bu iki yönlü sahne düzenini aksettiren gösteriler yapılmaktadır. Otantik gösteride mahallindeki gibi, oyunlar seyirciye o mahallin havasında mizansellerle sunulmaktadır. Bunun örneği "Tozlu Yollar"dır. Koreografik gösteriler ise oyunlar esasa sadık kalmak kaydıyla sahne tekniğinden faydalanarak seyirciye sunulur."⁶

"Yüksek Tahsil Gençliği Türk Folklor Enstitüsü Kurma Derneği" 1964'de kuruluşunun ardından folklor alanında, halk dansları, halk müziği, el sanatları vb. kısaca halkbilimin alanına giren her türlü sahada çalışmalarını sürdürmüş ve İstanbul'daki merkez binasında yapılan 2. kongresinde ismini "Türk Folklor Kurumu" olarak değiştirmiştir."⁷

Türk Folklor Kurumunun çalışmaları karşımıza dönemin bazı halkbilim araştırmacılarında tabir ettiği şekilde köyle, mahalli halk danslarının köyden kente, halktan aydın kesime giden bir köprü olarak kullanılmasının, özellikle belli bir fikir bütünlüğü ve ideoloji doğrutusunda gençlerin bir uğraş çerçevesinde toplanmasının en güzel örneğidir.

Türk Folklor Kurumu "Tozlu Yollar" adı altında düzenledikleri Türk halk dansları gösterileri ile köy yaşamını, geleneklerini sahneye taşıyarak Türk kentlesine, dönemin Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu'na sergilemişlerdir. Bu gösterilerde o döneme kadar öğrenildiği gibi ya da yine dönemin tabiriyle "Mahalli Oynamanın" yanısıra "Koreografik Gösteriler" şeklinde adlandırdıkları sahne düzenlemeleri yapılmış, köyden öğrenilen veya köyde oynanan haline, farklı uygulamalar kent ortamında yapılan ekipler oluşturmuşlardır.

Türk Folklor Kurumu özellikle İstanbul'da turistlere yaptıkları gösterilerde ve yurtdışı festivallerine katıldıkça karşılaştıkları diğer ülke ekiplerinin tepki ve etkileri ile "Avrupa'ı" olarak adlandırdıkları gösteriler "Komple Derneklerin" yaygınlaşması ile halk dansları sahnelerine daha çok taşınır olmuştur.

⁶ Ahmet Şenol, Folklor (Halkbilim) Dergisinde Yayınlanmış Makaleler (1969-1971), Baskı Printing, Tek Ofset, Ankara, 1993, s.65

⁷ Ahmet Şenol, a.g.e., s.55

Yapı Kredi Bankası'nın kurduğu "Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi" aracılığı ile ilk kez 1955'de yapılan Mahalli Dernekler Yarışması, İstanbul'daki Türk Folklor Kurumu'nun çalışmaları okullardaki ilgili öğretmenlerin halk dansları ekipleri kurmaları, halk danslarının görsel özelliğinin seyirci üzerinde yarattığı etkinin de farkedilmesini sağlamıştır. Bu bağlamda folklor ve halk dansları alanında çalışan uzman, bilim adamlarının da desteği ile özellikle Üniversiteli gençliğin dernek çalışmaları ile ciddi bir şekilde emek verdiği halk danslarının liseler düzeyine de çekilmesi "Yarışma" kavramı ile "1971" yılında "Milliyet Liselerarası Müzik ve Halk Oyunları Yarışması" ile en ciddi ve uzun soluklu olarak gündeme gelmiştir.

Türkiye, kitlesel olarak yarışmaları "para ödeyerek" seyreden seyirci ve yoğun bir istekle katılımcı olmak isteyen "yarışmacı ekipler"in varlığını bu yarışma ile anlamıştır.

Milliyet Gazetesi'nin yarattığı yarışmacı kitle, yarışmaların liseler arasında düzenlenmesi için izin veren dönemin Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı harekete geçirmiş ve Bakanlık Türk halk dansları yarışmalarını düzenlemek üzere "Okul ve Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü 'ne" görev vermiş ve böylece devlet eliyle yarışmalar düzenlenmeğe başlanmıştır.

Bakanlığın düzenlediği bu yarışmalar, Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından ilkokullar, Ortaokullar, Liseler ve Üniversiteler 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na tabi olan ve halk dansları faaliyeti gösteren mahalli dernekler ile çeşitli kurum ve kuruluşları bünyesinde toplayan, serbest faaliyet gösteren tüm yasal kuruluşları, kısaca ilgili yasa ve yönetmelikle kurulmuş, halk dansları alanında çalışmalar yapan tüm kuruluşları kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Yapılan bu kapsamlı düzenleme ile Türkiye genelinde halk dansları çalışmalarının ciddi bir düzene sokulması, hazırlanan ekiplerin Türk Folklor Kurumu ile başlayan "Avrupai" olma, "koreograflerinin yapılması" ve sonuç itibari ile "sahne düzenlemeleri" olarak adlandırılan çalışmaların bu alan içerisinde yer edinmesine ve belirli bir yöne doğru sevk edilmesine neden olmuştur. Yazılı olarak duyurularak belirli bir yönerge çerçevesinde hazırlanan yarışmalar, ilgili bakanlığın görevli birimi tarafından tıpkı spor müsabakalarında olduğu gibi ciddi bir hazırlık evresi sonucunda "Yarışma Esaslarına" kavuşmuş ve gerekli onayları alınarak Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversitelere ve Gençlik Merkezleri kanalıyla tüm Türkiye'ye duyurulmuştur.

Bu hazırlık evresinde "Yarışma Esasları" başlığı altında; genel hükümler, özel hükümler, cezai hükümler hazırlanarak tüm ilgili kurum ve kuruluşlara ilan edilmiştir. Böylece halk dansları yarışmaları eğitim ve sportif yarışmaları düzenlemekle yükümlü Bakanlığın yetkisi altında olmasının da etkisiyle, öncelikle organizasyon anlamında spor müsabakaları düzenlenmesi esaslarına uygun bir yapıda olan "Yarışma Esasları"na kavuşmuştur.

Hazırlanan esaslarla Türkiye, süreç içerisinde ilk kez halk dansları alanında sorumluluk anlamında; " Bakanlık, Bakan, Genel Müdürlük, Yarışma Basamakları, Halk Oyunu Topluluğu, Oyun Topluluğu Sorumlu Yöneticisi, Oyun Eğitmeni, Kategori, Seçici Kurul Üyesi, Seçici Kurul, Danışma, İtiraz-Araştırma ve Derlemeleri İnceleme Kurulu, İl Düzenleme Kurulu, İl Seçici Kurulu, Grup Merkezi Seçici Kurulu, Final Seçici

Kurulu, Değerlendirme Belgesi, Yeterli Sayı, İl İtiraz Kurulu, Başkanlık Temsilcisi, Dernek Üyesi, Dernek Elemanı, Dernek Kursiyeri, Mahalli Dernek” gibi kavramlarla ve bu kavramların ilgili Bakanlıkça ne anlama geldiğiyle tanışmıştır.

Bakanlık yarışmaların organizasyonunda her türlü organı belirlemiş ve açıklamasını yaparak yetkilendirilmiştir.

Yarışma kategorilerini;

Birinci Kategori : İlkokullar arası

İkinci Kategori : Ortaokullar arası

Üçüncü Kategori : Liseler arası

Dördüncü Kategori : Üniversiteler arası

Beşinci Kategori : Mahalli Dernek, Kurum ve Kuruluşlar arası olarak belirlemiştir.

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu yarışmasıyla halk dansları ilk kez bir “Değerlendirme Belgesi” ile puanlanmış olacaktır. Belgede giysi, oyun, müzik bölümleri ve her bölümün altında değerlendirme başlıkları, hatalar karşılığında kesilecek puanlar yer almaktadır.

İlk kez Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı'na bağlı olarak düzenlenen bu yarışmanın, ilerleyen yıllarda bu bakanlığın yapısının değişmesi nedeniyle, farklı kategorilerle farklı bakanlıklara bağlı olarak iki ayrı organizasyon şeklinde devam ettiği görülmektedir.

Yarışmalardaki kriterler doğrultusunda yapılan değerlendirmeler sonucu başarılı olan ekiplerin sahneleme uygulamaları diğer topluluklarca ilgiyle izlenmiş ve etkileşim nedeni ile takip eden yıllarda uygulanmalar taklit edilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda; Türkiye Üniversitelerarası Halk Dansları Yarışması 1982 yılı Türkiye üçüncüsü Ege Üniversitesi'nin sahneleme düzenini yarışmalarda “ilk” farklı uygulama olması nedeni ile hatırlamak yararlı olacaktır.

İlk kez 1881 yılında düzenlenen halk dansları yarışmasına Bakanlık, Üniversitelerarası yarışma yönergesi gereği “ Üniversite içi yarışmada ” birinci olan ekibi Ankara'da düzenlenecek olan final yarışmasına çağırılmaktadır. İzmir Ege Üniversitesinde aynı yıl yayınlanan yönerge gereği üniversite içi bir yarışma düzenleyerek iki ekibin katılımıyla Üniversite içi yarışmayı yapılmıştır. Yarışma sonucu Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu topluluğu birinci, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Topluluğu ikinci olmuş final yarışması için, bu iki topluluk birleşerek Ege Üniversitesi Türk Halk Dansları Topluluğunu teşkil etmiş ve Ege Üniversitesi Ege Yöresi Zeybek Dansları ile yarışmaya katılmıştır.

O dönemlerde ilan edilen yarışma kriterlerinde il ya da yöre bazında bir alan belirleme zorunluluğu olmadığı için topluluklar “bölge dansları” ile yarışmalara katılabilmektedirler.

Ege Üniversitesi'nin Ege Zeybek Bölgesi yarışma ekibinin sahne düzenlemesi ve akışı;” Ağır Zeybek danslarının erkekler tarafından sergilenmesi ardından, sahnede bekleyen bayan dansçıların icraları sırasında erkeklerin sahne dışında kostüm değiştirmesi “ takiben kadın dansçıların “Teke zortlatması” ile gösteri alanını terk

ederek seyirci üzerinde “gösterinin bittiği” duygusunu uyandıran sahne düzenine, erkek dansçıların “ gösteri alanı çıkışından tekrar sahneye girerek, kadın dansçılara katılıp tekrar karma olarak “Teke zortlatması” sergileme kurgusu şeklinde yapılmıştır.

İlk kez düzenlenen yarışmada bir ekibin, sahne dışında kostüm değiştirerek, kendi yöresi, süresi içerisinde ve bu gösteriyi bir yarışma kriterlerine rağmen tasarlaması ve uygulaması döneminde ilk kez rastlanan bir biçim olmuştur.

Ege Üniversitesi, bu gösteriyi tasarlarken özellikle erkek dansçıların 1,5 dakika içerisinde Dinar yöresi kıyafetleri nasıl değiştireceği ve nasıl sahneye gireceğini özenle çalışmıştır. Türkiye Üniversite Halk Dansları Yarışmaları sahnesinde ilk kez kostüm değiştirilmesi bu uygulama ile hayat bulmuştur. Süreci içerisinde düzenlenen yarışma kriterlerinde bu tip kostüm değişimlerinin yapılması yönergelere dahi edilmiştir.

Yarışmalar, halk danslarının sahnelenmesindeki yeniliklerin ve kendi klasmanlarında bu yeniliklerin izlendiği bir organizasyon olma özelliğini sürdürmüştü ve buna bir diğer örnek; Bergama yöresinin Ege Üniversitesince yarışmaya hazırlanması, 1986 yılında yine yarışma klasmanında yöre danslarının bir hikâye üzerine kurgulanarak sunulması olmuştur.

Ege Üniversitesi yöre danslarının sahne düzenlerini hazırlarken genç kız ve erkeğin karşılaşması, aşık olmaları, buluşmaları, başka bir erkeğin genç kıza göz koyması, genç aşıkların zorunlu ayrılığı ve son sahnede genç kızın sevdiği erkeğin vurulması Bergama yöresi dansları ile anlatılmıştır.

Bu sahnelemenin ardından diğer Üniversite toplulukları ve kurum toplulukları da danslarda anlatımlı sahneleme yapmaya çalışmışlardır.

Bu aşamada Bakanlık yarışmasını halk dansları çalışmalarına etkisi yönünden şu başlıklarla değerlendirmek yararlı olacaktır;

1. Yarışmalar, halk dansları çalışmalarına belirli bir disiplin getirmiş midir?
2. Yarışmalar aracılığı ile belli yöreler araştırılmış mıdır?
3. Seçilen yörelerde sergilenecek danslar seçilerek bazı dansların unutulması sağlanmış mıdır?
4. Halk dansları çalışmaları geniş bir kitleye izlenmiş ve uğraş alanı olmuş mudur?
5. Sahnede icra edilebilir bir sanat çalışması haline gelmiş midir?
6. Topluma ait kimliklerle ilgili sembol ve mesajların iletildiği ortamlar yaratılmış mıdır?
7. Yarışma kriterleri yöreler üzerinde yönlendirici etki yaratmış mıdır?
8. Yarışmalar yeni bir iş alanı doğurmuş mudur?

Yukarıda soruların daha da artması mümkündür. Bu bağlamda halk dansları yarışmalarına sadece bir aktivite olarak görmek yanlış olacaktır Halk dansları yarışma olgusu derinlemesine irdelenmelidir.

Yarışmalar kitle iletişim iletişimi için uygun alanlar yaratmıştır. Ayrıca, halk danslarının öğrenilmesi ve öğretilmesi, hazırladığı ek programlarıyla seyirciyi dinamik tutması, folklor kavramı altındaki diğer ürünlerin neler olduğunun kaleme alınması ve anlatılması, halk danslarındaki “sahne düzeni”, “sahneleme” kavramlarının anlaşılması ve uygulamalarının çeşitlenmesi, her çağdaki gençlerin kendi illeri dışında ve yurt dışında da deneyim yaşamalarına etken olmuştur.

Yarışmalarla kişiler arasındaki iletişim, gruplar arasında sosyal etkileşimi başlatmış, iletişim ile başlayan etkileşim, kişiler üzerinde ve halk dansları çalışmalarında değişimi zorunlu kılmıştır. Ayrıca yarışmaların özünde yarışan ekiplerin yarışma kriterlerince disiplin altına alınması, sistemli öğretilmesi ve aksaksız icra edilmesi kaygısı ile eğitimlerce yapılan müdahaleler, halk dansları üzerinde değişimi meydana getirmiştir.

Sonuç itibari ile bu yarışmalarda bilinçli ya da bilinçsiz olarak ortaya çıkarılan ürünlerin başarılı sonuçlar almaları diğer katılımcılar tarafından genel kabul görmekte ve örnek alınan bir uygulama olmaktadır.

Bu kabulleniş yarışmalar bağlamında “fakelore” ürünü sayabileceğimiz birçok uygulamanın da Türk Halk Danslarına yerleşmesine neden olmaktadır.

Kaynakça

- AHMET** şenol. Folklor (Halkbilim) Dergisinde Yayınlanmış Makaleler (1969-1971), Baskı Printing, Tek Ofset, Ankara, 1993.
- AşKAR** Füsün. Türkiye’de Yapılan Halk Oyunları Yarışmalarının Kurumlara Göre İncelenip Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1998.
- ATALAY** Mithat. “Cumhuriyet Kültürü”, *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 43, Ankara Üniversitesi, 2009.
- BİLGİN** Nuri. Demokrasi, Kimlik ve Yurttaşlık Bağlamında Cumhuriyet, Guy COQ, Ege Üniversitesi Basımevi, 1999.
- BİLGİN** Nuri, *Cumhuriyet, Demokrasi ve Kimlik*, Ahmet Taner Kışlalının bir konuşma metnidir. Ege Üniversitesi Basımevi, 1999.
- şENOL** Ahmet. Folklor (Halkbilim) Dergisinde Yayınlanmış Makaleler (1969-1971), Baskı Printing, Tek Ofset, Ankara, 1993.
- ÜNAL** şahin. 1900-1950 Yıllarında Türk Halk Oyunları Üzerine Yapılan Teorik ve Pratik Çalışmaların Karşılaştırılması Değerlendirilmesi, E.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek lisans Tezi, 1995.